ESY tieto

3/2007 ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

Verson metsässä raikkaat tuulet

Tasoitusvastuu puhuttaa

3/2007

Sisältö

3
Pääkirjoitus

4
Työeläkelaitosten tasoitusvastuusta ja muista varauksista

6
Vaikka vastausta sulta kuinka anelen

8
Verson metsässä puhaltavat raikkaat tuulet

11
Ajankohtaisia lainmuutoksia

12
Kuvasatoa syksyn tilaisuuksista

14
Tärkeitä lukuja vuodelle 2008

15
Kalenterivaraukset kevään 2008 koulutuksiin

ESY tieto

Eläkesäätiöyhdistyksen jäsenlehti

Julkaisija
ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY
KALEVANKATU 13, 3. KERROS
00100 HELSINKI

Päätoimittaja
JOUKO BERGIUS

Toimitus
KEYPRESS OY
KIRSTI TONTTILA
PUH. 040 5050 677

Taitto
VIESTINTÄTOIMISTO MAGEENA
MIA PELTOLA
PUH. (03) 782 5248
WWW.MAGEENA.FI

Kirjapaino
ECAPAINO, LAHTI

ISSN 0785-5931

Kannen ja takakannen kuvat:
Kirsti Tonttila

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY.
Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

puh. (09) 687 7440
faksi (09) 6877 4440
sähköposti: etunumi.sukunimi@elakesaatioyhdistys.fi
www.elakesaatioyhdistys.fi

Tasoitusvastuulla merkitystä myös kilpailussa

Vuoden aikana on käyty vilkasta keskustelua työeläkejärjestelmän kilpailusta, rahoituksesta ja rahastoimisasteesta. Tällä hetkellä kiinnostava kysymys on ensi vuoden TyEL-vakuutusmaksun suuruus. Vastauksen antaminen siihen on vaikeaa jopa asiantuntijoille. Ensin tulisi määritellä, mitä maksua tarkoitetaan. Onko kyseessä pientyönantajan vai suurtyönantajan maksu? Vähennetäänkö maksusta asiakashyvitystä vai ei?

Entä, vähennetäänkö vakuutusmaksusta työkyvyttömyysmaksuihin liittyvä tasoitusvastuuhyvitys?

Tässä vaiheessa kysyjä tivaa, mikä ihmeen tasoitusvastuu. Pientyönantajien työkyvyttömyysmaksu vahvistetaan etukäteen. Jälkikäteen katsotaan, kuinka oikein työkyvyttömyysmaksu oli osattu mitoittaa. Jos ylijäämää on muodostunut, se on siirretty tasoitusvastuuseen. Vastaavasti, jos kyseiseltä vuodelta on muodostunut alijäämää, se on rahoitettu kertyneestä tasoitusvastuusta.

Erilaisissa kilpailuselvityksissä asiaan ei ole kiinnitetty erityisempää huomiota. Selvitysmies Erkki Rajaniemikin totesi kilpailuselvityksessään: "Eri eläkelaitosten säätelyä hankaloittaa se, että työeläkevakuutusyhtiöissä ja eläkekassoissa maksujen myötä kertyy tasoitusvastuuta siltä osin kuin maksua ei tarvita eläkkeisiin."

Vuonna 2008 TyEL-maksua alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä pientyönantajien palkkasummasta. Viimeistään tässä vaiheessa kiinnostaa tieto, paljonko rahaa on eläkeyhtiöiden työkyvyttömyyseläkkeiden tasoitusvastuussa.

Viime vuonna tehdyn selvityksen pohjalta arvioitiin, että "suhteessa tariffin piirissä olevaan palkkasummaan keskiarvo yhtiöissä oli 10 %." Toisin sanoen tasoitusvastuuseen oli varastoituna rahaa viisinkertainen vuotuinen työkyvyttömyysmaksu eli noin 1,5 miljardia euroa. Tämä rahamäärä on siis aktuaarien mielestä tarpeen tasoittamaan vuosittaista vaihtelua. Ensi vuonna tasoitusvastuusta palautetaan pientyönantajille määrä, joka alentaa työkyvyttömyysmaksun kahdesta yhteen prosenttiin.

Kysymykseen, kuinka paljon rahaa on jemmattuna tasoittamaan työkyvyttömyysliikettä suhteessa työkyvyttömyysvastuuseen, totean, että vuonna 2004 työkyvyttömyyseläkkeiden korvausvastuu oli noin 4,5 miljardia euroa, josta pientyönantajien osuus oli arvioni mukaan 3,5 miljardia euroa. Tätä liikettä tasoittamaan oli puskuroitu noin 1,5 miljardia euroa sekä sille tuleva toimintapääoman määrä 350 miljoonaa euroa, yhteensä siis noin 1,8 miljardia. Se oli noin puolet eläkevastuusta vuonna 2004. Luulisi jo sillä määrällä pystyttävän tasoittamaan työkyvyttömyysmaksun vaihtelua. Aktuaarien mielestä kyse on vain maksuperusteiden turvaavuudesta!

Työnantajakohtaiset vastuunsiirrot eläkekassoihin ja eläkesäätiöihin sallittiin vuonna 2003. Tasoitusvastuusta säädettiin kuitenkin, että se ei siirry työnantajakohtaisessa vastuunsiirrossa. Voiko olla oikein, että vakuutusyhtiön asiakkaana aloittanut työnantaja saa heti yhden prosenttiyksikön alennuksen vakuutusmaksusta, mutta yhtiön vanha asiakas siirtyessään eläkekassaan tai eläkesäätiöön ei saa mukaansa työnantajalle kuuluvaa osaa rahastoidusta tasoitusvastuusta? Onko siis vakuutusperiaatteen keskeisenä ideana pitää siirtyvien asiakkaidensa rahat? Siirrettäessä eläkevakuutusta yhtiöstä toiseen asiakas saa kuitenkin entisestä yhtiöstään asiakashyvitystä kolmen vuoden ajan. Nämä rahat ovat myös oleellisesti vähäisempiä kuin tasoitusvastuuseen jääneet pääomat.

Kyseessä on kilpailurajoite. Onko se syntynyt tiedostamatta? Siihen en voi ottaa kantaa, mutta asia pitää korjata pikimmiten.

Mikä on siis pientyönantajan maksu ensi vuonna? Vastaus on 20,8 prosenttia. Maksu putoaa tämän vuoden tasosta 0,2 prosenttiyksikköä.

Toivottavasti meillä on jo ensi vuonna entistä oikeudenmukaisempi työeläkejärjestelmä ja lahjoja saisivat silloin myös kiltit ja pienemmätkin toimijat. Sen eteen kannattaa työskennellä.

Hyvää joulua ja onnea uudelle vuodelle!

JOUKO BERGIUS

Työeläkelaitosten tasoitusvastuus

Vakuutuslaitoksissa on monenlaisia varauksia. Tärkeimmät työeläkelaitosten pakollisista varauksista ovat toimintapääoma, tasoitusvastuu ja tasausvastuu. Toimintapääomalla tasoitetaan työeläkelaitoksen sijoitustoiminnassa tapahtuvien vaihtelujen vaikutuksia. Tasoitusvastuulla puolestaan tasoitetaan työeläkelaitoksen vakuutustoiminnassa tapahtuvia heilahteluja. Tasausvastuulla taas varmistetaan yhteisesti kustannettavien eläkkeiden ja muiden etuuksien rahoitus.

Varaukset työeläkelaitosten kirjanpidossa, tilinpäätöksessä ja verotuksessa

Toimintapääoma

Toimintapääoman erä, lisävakuutusvastuu, ei ole vastuuvelan tai eläkevastuun osa vaan varaus. Verotuksessa lisävakuutusvastuu vähennetään varauksena.

Tasausvastuu

Työeläkelaitoksen tilinpäätöksessä tasausvastuu on osana sen vastuuvelkaa tai eläkevastuuta.

Vaikka tasausvastuu on selvästi varaus, se vähennetään verolainsäädännön mukaan kuluna eikä varauksena.

Tasoitusvastuu

Toimintapääomasta ja tasausvastuusta poiketen tasoitusvastuuta ei ole kaikissa työeläkelaitosmuodoissa. Vakuutuskassalaissa ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa on tasoitusvastuuta koskevat säännökset. Eläkesäätiölaissa ei sen sijaan ole tasoitusvastuuta koskevia säännöksiä. Eläkekassan ja työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätöksessä tasoitusvastuu on osana sen vastuuvelkaa - vastuuvelan korvausvastuuta.

Tasausvastuun tavoin tasoitusvastuukin on varaus. Jostain syystä se vähennetään kuitenkin verolainsäädännön mukaan kuluna eikä varauksena.

Toimintapääoman ja tasoitusvastuun omituinen päällekkäisyys kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä

Laissa vastuuvelan korvausvastuu on määritelty siten, että siihen kuuluu myös tasoitusvastuu. Käytännössä toimintapääoma määrätään koko korvausvastuun eli siten myös tasoitusvastuun perusteella. Voidaan kysyä, onko tämä käytäntö lainmukainen - puhumattakaan sen järkevyydestä. Toimintapääomaa määrätään lain mukaan velkojen ja muihin niihin rinnastettavien sitoumusten perusteella. Tasoitusvastuu ei kuitenkaan ole velkaa tai muuta siihen verrattavaa sitoumusta vaan se on nimenomaan varaus, vaikka se kulkee vastuu-nimikkeen alla. Tänä päivänä noudatetaan siis käytäntöä, jonka mukaan myös varauksesta tehdään varaus! On kyseenalaista, onko toimintapääoma vähennyskelpoinen verotuksessa siltä osin kuin se koskee tasoitusvastuuta. Ongelma voitaisiin ratkaista esimerkiksi siten, että tasoitusvastuu eriytetään lisävakuutusvastuun tavoin omaksi eräksi.

Varaukset työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamisessa, vakuutustoiminnan luovuttamisessa ja vastuun siirrossa työeläkelaitokselta toiselle

Työnantaja on aina voinut siirtää vakuutuskantansa eläkesäätiöstä ja eläkekassasta työeläkevakuutusyhtiöön. Heinäkuun ensimmäisestä päivästä 2003 alkaen työnantaja on myös voinut siirtää vakuutuskantansa työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöön ja eläkekassaan. Koska työnantajat pääosin vastaavat työeläkelaitosten rahoituksesta, niiden pitäisi siirtäessään vakuutuskantansa toiseen työeläkelaitokseen saada mukaansa ensinnäkin kaikki vastuuvelat ja eläkevastuut, jotka liittyvät kyseessä olevaan työnantajaan tai kyseessä oleviin työnantajiin. Lisäksi vastaanottavalle työeläkelaitokselle pitäisi siirtää siirtyvien vastuuvelkojen ja eläkevastuiden kattamiseksi tarvittavat varat sekä siirtyviä vastuuvelkoja ja eläkevastuita vastaavat suhteelliset osuudet luovuttavan työeläkelaitoksen kaikista varauksista, kuten toimintapääomasta, tasausvastuusta ja tasoitusvastuusta. Työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamiseen pitäisi toisin sanoen soveltaa vakuutusyhtiön jakautumista koskevia säännöksiä. Tällöin työnantajan taloudellinen tilanne pysyy neutraalina eli hän ei häviä mitään, mutta toisaalta hän ei myöskään voita mitään. Varojen ja varausten jakaminen muulla tavalla ei johda oikeudenmukaiseen lopputulokseen.

Työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamiseen kuuluva tasausvastuu

Mikä on sitten tilanne tänään? Jaetaanko varat ja varaukset oikeuden-

ısta ja muista varauksista

mukaisella tavalla? Tasausvastuun osalta siirtyvä työnantaja saa suhteellisen osuuden luovuttavan työeläkelaitoksen tasausvastuusta.

Työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamiseen kuuluva toimintapääoma

Luovuttavan vakuutuskannan mukana siirtyvä toimintapääoma lasketaan nykyisin sellaisen kaavan mukaan, joka ei johda oikeudenmukaiseen tulokseen. Siirtyvä toimintapääoma on yleensä ollut pienempi kuin vakuutusyhtiön jakautumista koskevien säännösten mukaisesti laskettu toimintapääoma. Koska työnantajat tasavertaisesti osallistuvat työeläkelaitoksen rahoitukseen, niiden pitää myös saada oikeudenmukaiset (= suhteelliset) osuudet kaikista luovuttavan työeläkelaitoksen varoista ja varauksista.

Nykyisen toimintapääoman laskukaavan epäoikeudenmukaisuus ja samalla käyttökelvottomuus korostuu tilanteessa, jossa luovuttavan työeläkelaitoksen siirtyvän toimintapääoman määrä on pienempi kuin edellä tarkoitetun laskukaavan mukaan laskettu toimintapääoma.

Jos pidetään tärkeänä, että työnantajia kohdellaan oikeudenmukaisesti, olisi ensi tilassa muutettava lakia siten, että siirtyvä toimintapääoma määräytyy vakuutusyhtiön jakautumista koskevien säännösten mukaisesti.

Työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamiseen kuuluva tasoitusvastuu

Nykyisen lainsäädännön mukaan tasoitusvastuuta ei siirry työnantajakohtaisen vakuutuskannan mukana. Perusteluna on tällöin käytetty muun muassa sitä, ettei eläkesäätiössä ole tasoitusvastuuta. Perustelu on kestämätön. Toimintapääoman rahoituksen tavoin työnantajat ovat tasavertaisesti olleet mukana rahoittamassa myös tasoitusvastuuta työeläkevakuutusyhtiöissä. Näin ollen suhteellisen osuuden siitä pitää seurata vakuutuskannan luovuttamisen mukana.

Mielenkiintoista on havaita, että vakuutusta koskevassa kirjallisuudessa on otettu vakuutuksenottajia eli työnantajia tukeva kanta asiaan. Teoksessa "Vakuutusoppi"(Jukka Rantala – Teivo Pentikäinen, 2003) todetaan tasoitusvastuusta sivulla 188 mm. seuraavaa:

"Tasoitusvastuu on sekä vakuutusyhtiölain että Euroopan unionin direktiivien mukaan osa vakuutusteknistä vastuuvelkaa. Tasoitusvastuu on laskettava viranomaisen ennalta vahvistaman laskukaavan mukaan. Tasoitusvastuuta ei siis voida käyttää osingonjakoon, liikekuluihin tms. Jos vakuutusliike lakkaa tai jokin osa siitä siirretään toiselle vakuutusyhtiölle, tasoitusvastuu siirtyy vakuutuskannan mukana. Tämä on tyypillistä velkaerille, joiden saamamiehinä ovat vakuutuksenottajat."

Edellä mainittu teksti koskee luonnollisesti myös työeläkevakuutusyhtiöitä. Lakia pitäisi mahdollisimman nopeasti muuttaa siten, että työnantajakohtaisen vakuutuskannan mukana siirtyy myös suhteellinen osuus luovuttavan työeläkelaitoksen tasoitusvastuusta.

Koska nykyiset säännökset räikeästi loukkaavat vakuutuksenottajien (työnantajien) etuja, voidaan jopa esittää kysymys, olisiko niillä vakuutuksenottajilla, jotka ovat siirtäneet vakuutuskantansa työeläkevakuutusyhtiöistä eläkesäätiöihin tai eläkekassoihin ilman tasoitusvastuuosuutta,

Eläkevakuutusyhtiöiden tasoitusvastuun kehitys palkkasummaan nähden, %

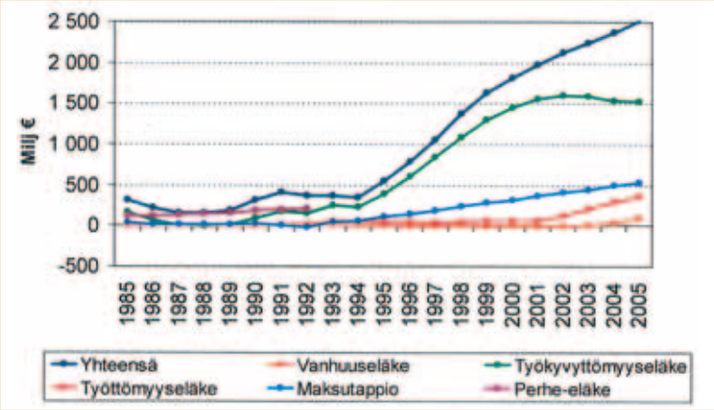

Eläkevakuutusyhtiöiden tasoitusvastuun komponenttien kehitys, %

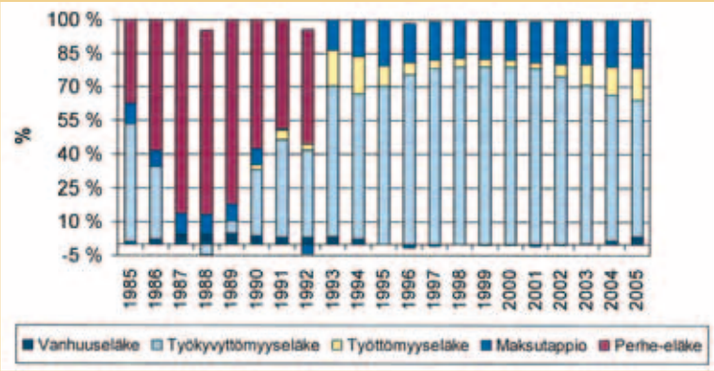

Jatkuu edelliseltä aukeamalta

mahdollisesti oikeus vahingonkorvaukseen. Asian selvittämistä olisi syytä harkita.

Tasoitusvastuun ylityksen käytöstä

Työeläkelaitoksen laskuperusteissa on tasoitusvastuun ala- ja ylärajoja koskevat määräykset. Viime vuosina on ollut ylärajan ylityksiä. Tasoitusvastuun ylärajan ylityksen käytön on oltava oikeudenmukainen.

Työeläkevakuutusyhtiöissä pelkästään pienet ja keskisuuret työnantajat kustansivat aikaisemmin tasoitusvastuuvarauksen. Suuret työnantajat eivät sen sijaan osallistuneet lainkaan tasoitusvastuuvarauksen rahoitukseen. Koska työeläkevakuutusyhtiöissä suurten työnantajien työkyvyttömyyseläkkeiden rahoitus on muuttunut vuonna 2005, myös ne osallistuvat nyt tasoitusvastuuvarauksen kustantamiseen.

Tilanne on nyt, että pk-työnantajat ovat vuosien ja vuosikymmenten aikana maksanet tasoitusvastuumaksua eri perusteiden mukaan. Sen sijaan suurtyönantajat ovat vasta viime vuosina maksaneet sitä. Sen takia on itsestään selvää, että tasoitusvastuuvaraus on laskettava ja pidettävä työnantajaryhmittäin. Jos jonkin työnantajaryhmän tasoitusvastuuvarauksesta syntyy ylitettä, se on vakuutusmaksun alennuksina/hyvityksinä palautettava yksinomaan tähän ryhmään kuuluville työnantajille. Ylitteen palauttaminen kaikille työnantajille on oikeudenmukaisuusperiaatteen vastaista.

Mutta mikä on vakuutusyhtiöiden käytäntö tällä hetkellä? Työeläkevakuutusyhtiöiden lakisääteisen työeläkevakuutuksen vakuutustekniikkaa koskevan käsikirjan mukaan (Lakisääteisen työeläkevakuutuksen vakuutustekniikkaa: Jaakko Tuomikoski, Janne Sorainen ja Satu Kilponen; Eläketurvakeskuksen käsikirjoja 2007:4) tasoitusvastuuvarausta ei ilmeisesti pidetä työnantajaryhmittäin vaan yhtenä eränä. Mahdolliset ylitteen siirrot tehdään lisävakuutusvastuuseen, josta ne sitten voidaan jakaa vakuutusmaksun alennuksina/hyvityksinä. Tämä tarkoittanee sitä, että kaikki kyseessä olevan työeläkevakuutusyhtiön vakuutuksenottajat pääsevät osallisiksi tasoitusvastuun ylitteeseen liittyvistä hyvityksistä. Tällainen käytäntö ei voi olla oikeudenmukainen.

Edellä esitetyn valossa on ilmeistä, että tasoitusvastuuseen - kuten myös toimintapääomaan - liittyy monenlaisia ongelmia. Ne pitäisi ensi tilassa selvittää ja sen jälkeen muuttaa lakia tarvittavilta osin.

Folke Bergström

Toimittajalta:

Vaikka vastausta s

ESY-tiedon nyt ilmestyneeseen joulunumeroon oli sovittu kilpailuselvityksen tekijän, hallitusneuvos Erkki Rajaniemen kanssa haastattelu. Haastattelun tuli käsitellä kysymyksiä, jotka olivat esillä kilpailuselvitystä tehtäessä ja niiden tämänhetkistä vaihetta.

Haastattelua siirrettiin kolme kertaa ja lopuksi sovin puhelinhaastattelun. Sekin peruutettiin.

Eläkesäätiöyhdistyksen jäsenkuntaan kuuluu kattava läpileikkaus koko Suomen yrityselämästä aina liikenteestä ja rahoitusalasta kauppaan. Jäseniä on yhteensä 85 joiden toimintapiirissä 145 000 henkilöä. On ymmärrettävää, että jäsenkunta on todella kiinnostunut sitä konkreettisesti koskevasta selvitystyöstä – ja sen edistymisestä. Kun on kulunut lähes vuosi varsinaisen selvityksen antamisesta, olisi ollut mielenkiintoista kuulla, kuinka asioissa on edetty.

Selvitysmies Rajaniemi totesi sähköpostissaan peruuttaessaan viimeisen puhelinhaastattelun, että ongelmaksi ei muodostunut kysymyksiin vastaaminen teknisesti, vaan se, minkälaisen kokonaiskuvan kysymys-vastauspatteristo antaa. Hän totesi, ettei ole selvityksen jälkeen näkökantojaan vaihtanut, joten vanhan toistaminen ei olisi lukijalle uutinen. Hän painotti olevansa edelleen sitä mieltä, että siirtyvä toimintapääoma on yksi – mutta vain yksi toisten joukossa olevista – kilpailuoikeudellisista relevanssia omaavista kysymyksistä.

Hän haluaisi keskittyä pohtimaan lähinnä mahdollisten muutostarpeiden asialliseen ja ajalliseen priorisointiin liittyviä asioita. Eli sitä, miten asiassa tulisi edetä. Asia on ministeriössä valmistelussa, joten Rajaniemi painotti, että hän voi ilmaista vain oman selvittäjänäkemyksensä.

Tämän näkökulman juttuun halusin. Koska lehti ilmestyi ennen joulua, ei aikataulua enää pystytty venyttämään. Tässä kuitenkin tärkeimmät kysymykset, joihin olisin halunnut vastaukset:

sulta kuinka anelen

1. Siirtyvän toimintapääoman nykytilanne. Miten siirtyvää toimintapääomaa tulisi mielestänne kehittää?

2. Tasoitusvastuuta ei siirretä vakuutuskannan luovutuksessa. Mikä on tasoitusvastuun nykytilanne? Mahdollistetaanko tasoitusvastuun siirto?

3. Päättyneet vakuutukset: Yhtiöt saavat kilpailuetua päättyneistä vakuutuksista. Ne voivat itse määrittää vakuutuksen päättymisen ja antaa päättyneen vakuutuksenkin perusteella asiakashyvityksiä. Pitäisikö mielestänne eläkesäätiöille sallia päättyneet vakuutukset? Tulisiko eläkesäätiöille sallia päättyneet vakuutukset ja niiden siirto vakuutuskannan luovutuksissa yhtiöstä eläkesäätiöön?

4. Vakuutuskannan siirrot Eterasta: Tällä hetkellä Etera on erikoisasemassa. Eteralle on annettu kilpailuetu ainoastaan eläkekassoihin ja -säätiöihin nähden, mutta kilpailuasema on tasapuolinen muihin yhtiöihin nähden. Onko tämä oikein? Pitäisikö Eteran vakuutuskanta voida siirtää työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain perusteella? Onko oikein, että työnantaja ei tällä hetkellä voi vapaasti vaihtaa vakuutuslaitosta?

5. Vakuutusvalvontavirasto perii eläkekassoilta ja –säätiöiltä valvontamaksuja eri perustein kuin muilta työeläkelaitoksilta. Perusteet eivät ole yhdenmukaisia. Miksi valvontamaksut eivät ole yhdenmukaisia?

Kirsti Tonttila

Tarkista työeläkeotteesi – eläke karttuu työstä

Saat vuodesta 2008 lähtien kotiisi työeläkeotteen työeläkevakuuttajaltasi. Näet siitä työansiosi yksityisen alan työsuhteista ja yrittäjätoiminnasta sekä eläkkeeseen vaikuttavat sosiaalietuudet. Tarkista otteessa olevat tietosi, koska tuleva eläkkeesi perustuu niihin.

Julkisen alan eli valtion ja kunnan eläketurva ei otteella vielä näy.

Lisätietoja saat osoitteesta: www.tyoelake.fi

Työeläkeote 2008
PENSIONSUTDRAG

Verson metsässä *puhaltavat raikkaat tuulet*

Eläkekassa Verso saa uuden johtajan ensi vuoden toukokuussa, kun pitkään kassan toimitusjohtajana työskennellyt Keijo Piskonen jää eläkkeelle. Jo pari vuotta Verson apulaisjohtajana toiminut metsäalan moniosaaja, maat.metsät. lis. Juha Hakkarainen tarttuu silloin mielenkiintoisia ja haasteellisia aikoja elävän kassan ruoriin. Vuoden 2007 alussa uudistunut lainsäädäntö mahdollistaa jäsenmäärän merkittävän kasvun.

TEKSTI JA KUVAT: KIRSTI TONTTILA

Verson osakastyönantajia ovat mm. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio, metsäkeskukset, metsänhoitoyhdistykset, metsänomistajaliitot, yhteismetsät ja taimiyhtiöt. Mukaan ovat tulossa nyt yksityismetsätaloudessa toimivat yrittäjät ja osakkaiden metsurit. Työeläkelainsäädännön muutos mahdollistaa kasvun, mutta vielä hiertää kivi kengässä.

Kilpailu vapautui ja Keskinäisestä eläkevakuutusyhtiö Eterasta oli määrä tulla normaali työeläkevakuutusyhtiö, jolle aiemmasta monopoliasemasta ei saa olla kilpailuhaittaa eikä -hyötyä.

- Lainsäädännössä Eteralle ei annettu mitään poikkeusasemaa, muistuttaa Hakkarainen.

Verson työnantajat haluavat keskittää eläkevakuuttamisen yhteen paikkaan. Monessa paikassa vakuuttaminen on kallista ja aikaa vievää. Verson tavoitteena on olla vaihtoehtoisia työeläkevakuutusmuotoja kilpailukykyisempi, palveluiltaan joustava ja kenttänsä hyvin tunteva. Vakuutusmaksutasoon vaikuttavat kassan vakavaraisuus, sijoitustoiminnan tuotto ja toiminnan tehokkuus. Hyvä taloudellinen tulos alentaa välittömästi työnantajan maksamia lakisääteisiä vakuutusmaksuja. Näin Verso pyrkii tuottamaan omalta osaltaan lisäarvoa osakkailleen ja koko yksityismetsätaloudelle

Kaikki työnantajat ovat eläkekassan osakkaita ja kassaan liittyneet yrittäjät sen yrittäjäjäseniä. Vakuutetut työntekijät ovat eläkekassan jäseniä. Osakkaat ja jäsenet päättävät yhdessä eläkekassansa toiminnasta ja hallitukseen kuuluu neljä osakkaiden ja neljä jäsenten valitsemaa jäsentä.

Juha Hakkarainen on todella innostunut oman alansa eläkekassan kehittämisestä. Hänellä on vankka ja monipuolinen kokemus metsäalalta takaamassa kentän tuntemuksen. Juha Hakkarainen tuli Versoon MTK:n metsäosastolta, jossa hän toimi tutkimuspäällikkönä. Hän on taustaltaan metsäekonomisti, joten eväät Verson luotsaamiseen kohti suuria haasteita ovat erinomaiset.

Kilpailukivi hiertää edelleen

Kuumin peruna tämän hetken eläkevakuuttajakentässä on edelleen kilpailutilanteen epäselvyys.

- En ymmärrä, miksi jo hyväksyttyjä

Verson toimitusjohtajana toukokuussa aloittava Juha Hakkarainen ihmettelee eläkevakuuttajien vapaan kilpailun pitkittymistä.

lainmuutoksia ei saada toteutusasteelle, Hakkarainen harmittelee.

Työeläkejärjestelmän kilpailun pelisääntöihin kuuluu, että työnantaja voi perustaa uuden eläkesäätiön tai eläkekassan siirtämällä olemassa olevaa vakuutuskantaa työeläkeyhtiöstä. Vastaavasti eläkekantaa voidaan siirtää jo olemassa olevaan säätiöön tai kassaan. Ero kannansiirron ja pelkkien vakuutusten siirron välillä on siinä, että kannansiirrossa siirtyvät työnantajan eläkevastuut sekä niitä vastaava, vuosikymmenien aikana kertynyt varallisuus. Kilpailuneutraliteettiin luonnollisesti kuuluu, että myös säätiö tai kassa voidaan purkaa yhtiöön. Nykyisellä laintulkinnalla kilpailuneutraliteetti ei Eteran suhteen näyttäisikään toteutuvan. Kaikkien muiden yhtiöiden vakuutuskantojen siirto siis on mahdollista, muttei Eteran. Jos näin olisi, se merkitsisi Eteran monopoliaseman jatkumista, eikä kilpailu käytännössä olisikaan vapautunut. Tähän epäkohtaan ovat kiinnittäneet huomiota niin eduskunnan talousvaliokunta, sosiaali- ja terveysministeriö kuin Kilpailuvirastokin. Asia nostettiin myös nykyiseen hallitusohjelmaan.

- Emme havittele yhtään enempää kuin, mitä olemassa olevan lainsäädännön tavoitteiksi asetettiin, muistuttaa Hakkarainen. Toivomme, että työeläkejärjestelmän toimijat hakisivat määrätietoisesti positiivisia ratkaisuja tilanteen selventämiseksi esteiden etsimisen sijaan. Siirto eläkekassasta Eteraan tapahtuisi kyllä yhdessä päivässä, mutta päinvastaisessa tapauksessa asiaa pitkitetään ja mutkistetaan turhaan. Tämä herättää ihmetystä. Nyt työnantajat joutuvat kärsijöiksi. – Ei voi olla rationaalista, että pieni työnantaja joutuu suorittamaan maksunsa kahteen eri paikkaan kolmella eri tavalla! Se on kallista ja työlästä. - Haluamme olla samalla viivalla muiden toimijoiden kanssa, Hakkarainen kiteyttää.

Ei päätä pensaaseen

Kassojen ja säätiöiden on hänen mielestään tuotava asiaansa aktiivisemmin julkisuuteen ja päättäjien tietoisuuteen. - Vahvuutenamme on kentän tuntemus, läheisyys ja hyvä kilpailukyky. Kassat ja säätiöt ovat tänään aito vaihtoehto muulle eläkevakuuttamiselle – ja tämän tulee myös kuulua ja näkyä.

- Kysymys ei ole pelkästään koosta, vaan myös painoarvosta. Meidän kentässämme on todella suuria vaikuttajia ja elinkeinoelämämme kannalta ratkaisevassa asemassa olevia toimijoita,

ELÄKEKASSA VERSO

- 191 työnantajaa. Työnantajat jokaisessa Suomen kunnassa
- Suomen yksityismetsätalouden organisaatioiden eläkekassa
- Tällä hetkellä yli 3 000 vakuutettua

Juha Hakkarainen istuu metsäalan näköalapaikalla, niin Verson johtajana kuin Suomen Metsäyhdistyksen hallituksen puheenjohtajanakin. Vapaa-aikana harrastukset vetävät myös herkästi metsään.

sanoo Hakkarainen.

- On suorastaan ihme, että asiat ovat päässeet solmuuntumaan näinkin pahoin.

– Uudistuva osakas- ja jäsenkunta vaatii organisaatioltamme myös uudistumista, sillä tehtävänämme on palvella mahdollisimman hyvin ja henkilökohtaisesti jäsenistöämme ja työantajiamme, sanoo Hakkarainen. – Tämä on heidän omistamansa eläkelaitos. Versoon onkin palkattu uusi asiakaspalvelupäällikkö vahvistamaan palvelusektoria.

Metsäteollisuuden ja metsänomistajakentän suuret muutokset antavat myös kovan haasteen uudistuneelle Eläkekassa Versolle.

Näköalapaikalla metsässä

Juha Hakkarainen ajautui luonnostaan metsäalalle. Vanhemmat olivat maalta kotoisin ja Juha vietti kaikki vapaa-ajat maalla – ja metsässä. Opiskelupaikka maatalous- metsätieteellisessä tiedekunnassa oli itsestäänselvyys. Myös vapaa- aika kuluu mielellään metsässä. Juha Hakkarainen on innokas metsämies ja eränkävijä. Lisäksi hän harrastaa laajasti kuntoliikuntaa – ja rakastaa ruoanlaittoa!

Viime vuonna Juha Hakkarainen valittiin Suomen Metsäyhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi.

Suomen Metsäyhdistys on 130 vuotta vanha kuudenkymmenen metsällisen ja lähellä metsäsektoria toimivan organisaation yhteistyöelin. Metsäyhdistys vaalii ja kehittää metsäsektorin yhteiskuntasuhteita.

Yksi Metsäyhdistyksen toimintamuoto on Päättäjien Metsäakatemia. Metsäakatemia tarjoaa yhteiskunnan eri sektoreiden vaikuttajille metsällisen kohtaamispaikan, jossa on mahdollista saada tietoa, luoda kontakteja ja muodostaa kokonaiskuva metsien tarjoamista mahdollisuuksista yhteiskunnan kehittämisessä. Päättäjien Metsäakatemian käyneistä on muodostunut merkittävä yhteiskunnallinen vaikuttajaverkosto ja "metsäakateemikkoja" on jo yli 600!

>>Ajankohtaista

ETK päivitti pitkän aikavälin eläkemeno- ja elinaikakerroinennusteita

Eläketurvakeskus on raportissaan 2/2007 päivittänyt ennusteet eläkemenon kehityksestä, keskimääräisestä etuustasosta ja laskelmat työeläkkeiden rahastointiasteesta. Aikaisemmat ennusteet perustuivat vuonna 2004 tehtyihin laskelmiin. Ennusteiden muutos perustuu osittain Tilastokeskuksen keväällä 2007 julkaisemaan uuteen väestöennusteeseen, minkä perusteella 62-vuotiaiden odotettavissa oleva elinikä nousee 22 vuodesta 3,5 vuodella vuoteen 2030 mennessä. Työikäisen väestön määrän ei myöskään enää ennakoida supistuvan vuodesta 2030 lähtien.

Työllisyysasteen odotetaan parantuvan työttömyyden alenemisen ja eläkkeelle siirtymisiän ennakoitua paremman kehityksen vuoksi kahdella prosenttiyksiköllä 71 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.

Muutoksia laskelmissa on aiheuttanut lisäksi sijoitusten tuotto-odotuksen nostaminen 0,5 prosenttiyksiköllä 6 prosenttiin (ei sisällä inflaatiokorjausta), syntyvyyden odotettua nopeampi kasvu ja maahanmuuttoennusteiden nostaminen.

Uusittujen ennusteiden perusteella työeläkejärjestelmän rahastointiaste nousee 28 prosentista 36 prosenttiin, TyEL-maksun pitkän aikavälin nostotarve laskee 2 prosenttiyksikköä ja elinaikakertoimen eläkkeitä leikkaava vaikutus nousee. Eliniän pidentymisen johdosta elinaikakertoimeen tehtävät muutokset leikkaisivat esim. 1958-1968 syntyneiden eläkkeitä arviolta 3 prosenttiyksikköä aikaisemmin arvioitua enemmän.

Elinaikakertoimen suhteellinen vaikutus eläkkeiden määrää vähentävänä tekijänä on elinaikaa koskevien ennusteiden pysyessä ennakoidulla tasolla tai elinajan jopa noustessa sitä suurempi, mitä nuoremmasta henkilöstä on kysymys. Elinaikakerroin ei vaikuta lainkaan vuonna 1947 tai sitä aikaisemmin syntyneiden eläkkeisiin. Elinaikakertoimen todellinen vaikutus lasketaan silloin, kun kukin ikäryhmä täyttää 62-vuotta.

Vakuutusvalvonnan kehittämistyöryhmän muistio valmistui 30.10.2007

Aikaisemman sosiaali- ja terveysministerin aikana 16.3.2007 asetetun vakuutusvalvonnan kehittämistyöryhmän tehtävänä oli arvioida vakuutusalalla olevia muutoksia ja niiden vaikutuksia vakuutusvalvonnan toimintaympäristöön. Sosiaali- ja terveysministeriön myöhemmin asetettaman Vakuutusvalvontaviraston ja Rahoitustarkastuksen yhdistämistä valmistelevan työryhmän toimeksianto oli sisällöltään osittain päällekkäinen nyt toimeksiantonsa päättäneen työryhmän kanssa, joten työryhmä katsoi tarkoituksenmukaisimmaksi tuoda raportissaan esiin sellaisia asioita, jotka työryhmän käsityksen mukaan rahoitus- ja vakuutusalan valvontaa yhdistettäessä on tarpeen ottaa huomioon vakuutusvalvonnan toiminnan turvaamiseksi. Raportin sisältöön vaikutti se, että työryhmä ei järjestänyt toimeksiannossa mainittujen tahojen kuulemisia.

Raportissa todetaan se, että Vakuutusvalvontaviraston valvontamaksuja on pidettävä veroluonteisena. Nykyinen sääntely ei ole täysin sopusoinnussa perustuslain 81 §:n 1 momentin kanssa, joka edellyttää veroluonteisten maksujen säätämistä lain tasolla. Valvontamaksuja koskevaan sääntelyn puutteellisuuteen kiinnitettiin ensimmäisen kerran huomiota Valtiontalouden tarkastusviraston toimesta vuonna 2004.

Myöhemmin 31.3.2008 mennessä toimeksiantonsa päättävän Vakuutusvalvontaviraston ja Rahoitustarkastuksen yhdistämistä valmistelevan työryhmän odotetaan esittävän muutoksia eläkelaitosten valvontamaksujen rakenteeseen, mikä toteutuessaan johtaa eri eläkelaitostyypeille aikaisempaa tasapuolisempiin valvontamaksuihin.

Siirtyvä toimintapääoma 1.1.-30.6.2008

Vakuutusvalvontavirasto on työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 29 e §:n nojalla tehnyt esityksen työnantajakohtaisessa vakuutuskannan siirrossa siirrettävän toimintapääoman määrästä. Esityksen mukaan siirtyvä toimintapääoma olisi 25,8 prosenttia TyEL-vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvelasta. Siirtyvä toimintapääoman määrä on 31.12.2007 saakka 23,8 %.

Raportti rahastotuottojen kohdentamisen vaikutuksista valmistunut 2.11.2007

Hallituksen esityksessä eläkelaitosten toimintapääomaa ja vastuuvelkaa koskevien säännösten muuttamiseksi (HE 77/2006) ehdotettiin muutoksia myös työntekijän eläkelain 171 §:än. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että vanhuuseläkerahastojen täydennykset voitaisiin kohdistaa erilaisina eri ikäluokkien vastaisten ja alkaneiden vanhuuseläkkeiden rahastoituihin osiin edellyttäen, että mainitut kohdistukset eivät vaikuta haitallisesti työeläkelaitosten väliseen kilpailuun. Hallitusneuvos Erkki Rajaniemi esitti raportissaan 11.1.2007 selvitettäväksi sen, onko rahastotuottojen kohdentamisella vaikutuksia työeläkelaitosten väliseen kilpailuun ja voidaanko mainittua TyEL:n 171 § 3 momenttia lainkaan soveltaa. Kilpailuvirasto on aiemmissa yhteyksissä todennut, että momentin soveltaminen saattaa johtaa haitallisiin kilpailuvaikutuksiin.

Eläketurvakeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan lainkohdan soveltamisella olisi vaikutuksia eläkevastuun kasvuvauhtiin ja tätä kautta asiakashyvityspotentiaalin muodostumiseen eläkelaitoksissa. Näyttää siltä, että kaikki työeläkevakuutusyhtiöt hyötyisivät muutoksesta.

Ismo Heinström

KUVASATOA SYKSYN 2007 KOULU

Eläkesäätiöyhdistyksen eläkesäätiöille ja –kassoille suunnattuihin syksyn seitsemään koulutustilaisuuteen osallistui yhteensä noin 280 henkilöä ja niissä kuultiin 40 alustusta. Kiitokset vielä niin alustajillemme kuin kaikille osallistujille!

Eläkesäätiöiden ja –kassojen ajankohtaispäivä mm. työeläkeotteen 2008, työeläkerahastolain taisasioiden teemapäivään Ravintola BANKssa

Lokakuun lopussa eläkesäätiöiden ja –kassojen sijoituspäivillä kuultiin käytännön kokemuksia vuoden alussa voimaan tulleesta sijoitusuudistuksesta sekä talouskatsaukset kiinteistö-, korko- ja osakemarkkinanäkymistä vuodelle 2008.

Marraskuun puolivälissä eläkesäätiöiden ja –kassojen hallitusten jäsenten sijoituspäivässä käsiteltiin muuttuneita sijoitussäännöksiä, -hallintoa ja –ympäristöä erityisesti eläkesäätiöiden ja –kassojen hallitusten jäsenten näkökulmasta. Ravintola Sipulissa pidettyihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä 90 henkilöä.

JTUSTILAISUUKSISTA

päivässä syyskuun lopussa kuultiin tuoreimmat kuulumiset tolain ja lisäeläkerahastolain valmisteluista. Ajankoh- ıKssa osallistui 50 henkilöä.

Eläkesäätiöiden ja –kassojen kirjanpito- ja tilinpäätöspäivät pidettiin erikseen lisäeläkesäätiölle ja –kassoille sekä TyEL- ja lisäeläkettä hoitaville eläkesäätiölle ja –kassoille. Marraskuun lopussa pidettyihin päiviin osallistui yhteensä 70 henkilöä.

Apteekkien Eläkekassan toimitusjohtaja Kari Joutsa alusti hallitusten jäsenten sijoituspäivässä aiheesta "eläkekassan ja eläkesäätiön varjojen sijoittaminen ja hallitus".

Vakuutusvalvontaviraston edustajat luennoitsivat eläkesäätiöiden ja –kassojen kirjanpito- ja tilinpäätöspäivillä. Ylh. oikealla lakimies Helena Tulonen, alla ylitarkastaja Pirjo Saarelainen ja vas. johtaja Timo Laakso.

Tärkeitä lukuja vuodelle 2008

Keskimääräiset työntekijän eläkelain (TyEL) vakuutusmaksuosat:

Työeläkevakuutusmaksu, %	2007	2008
Vanhuuseläke	3,0	2,9
Työkyvyttömyyseläke	2,0	1,8
Työttömyyseläke	0,0	0,0
Tasausosa	16,1	16,6
Muut osat	0,9	0,9
Hyvitykset	-0,4	-0,5
TyEL-maksu yhteensä	21,6	21,8

Lisäksi vuonna 2008 ns. tariffimaksuun annetaan 1,0 prosenttiyksikön alennus, jolla puretaan aiempien vuosien työkyvyttömyyseläkemaksuista muodostunutta ylijäämää. Keskimääräinen tariffimaksu jakautuu alennus huomioituna työnantajan ja työntekijän osuuksiin seuraavasti:

	2007	2008
Työnantajan eläkemaksu keskimäärin, %	16,7	16,8
Työntekijän eläkemaksu, %		
• 18-52-vuotiailla	4,3	4,1
• 53-67-vuotiailla	5,4	5,2

1.1.2008 alkaen

- **Eläkevastuun täydennyskerroin 3,03 % (2,96 %)**
- **Rahastokorko 3,0 %**

  Vanhuuseläkkeen täydentäminen perustuu eläkevastuun täydennyskertoimen ja rahastokoron lisäksi eläkelaitosten keskimääräiseen toteutuneeseen osaketuottoon, jonka määrä selviää seuraavan vuoden alkupuolella.

- **TyEL:n perustekorko 6,25 % (6,0 %)**

- **Lisäeläketurvan laskuperustekorko enintään 3,75 %**

  Eläkesäätiöt ja eläkekassat voivat hakea turvaavan korkokannan väliltä 3,50 – 3,75 % (sosiaali- ja terveysministeriön asetus 415/2006).

- **Työeläkeindeksi 2178 (+2,39 %)**
- **Puoliväli-indeksi 2363 (+2,25 %)**
- **Palkkakerroin 1,124 (+2,18 %)**

- Työeläkeindeksiä käytetään maksussa olevien eläkkeiden tarkistamiseen.
- Puoliväli-indeksiä käytetään eläkkeiden laskemiseen niissä tapauksissa, joissa eläke lasketaan ennen vuotta 2005 olleiden säännösten mukaan.
- Palkkakerrointa käytetään vuodesta 2005 lähtien työaikaisten ansioiden, yrittäjätulojen ja työeläkelaeissa säädettyjen rajamäärien sekä vapaakirjojen tarkistamiseen.

- **TyEL:n piiriin kuuluvan ansioraja 47,08 euroa/kk**

Yrittäjän eläkemaksut 2008

YEL-maksu, %	2007	2008
• 18-52-vuotiailla	20,8	20,6
• 53-67-vuotiailla	21,9	21,7

- **YEL-työtulon alaraja, 6 186,65 euroa/vuosi**
- **YEL-työtulon yläraja, 140 500,00 euroa/vuosi**

Kalenterivarauksia koulutustilaisuuksiin keväällä 2008

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen hallitusten jäsenten koulutus

• 9.-10.4.2008, Crowne Plaza, Helsinki

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen hallitusten jäsenille suunnatussa seminaarissa käsitellään laajasti eläkesäätiö- ja eläkekassatoiminnan hoitamisessa ja hallinnossa tarvittavia perusteita.

Sijoitustoiminta eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa –seminaari

• 29.4.2008, Ravintola Savoy, Helsinki

Seminaari on suunnattu eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sijoitustoiminnasta vastaaville ja näiden sijoitustoiminnassa mukana oleville henkilöille.

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen kevätseminaari

• 21.- 22.5.2008, Reval Hotel Olümpia, Tallinna

Eläkesäätiöyhdistyksen perinteinen kevätseminaari on suunnattu eläkesäätiöille ja eläkekassoille sekä näiden sidosryhmille.

Eläkesäätiöiden ja -kassojen yhteyshenkilöille lähetetään sähköpostitse kutsu sekä ohjelma koulutuksista noin kaksi kuukautta ennen tilaisuuksia. Koulutustilaisuuksien ajankohdat löytyvät Eläkesäätiöyhdistyksen kotisivuilta www.elakesaatioyhdistys.fi.

Lämpimästi tervetuloa tilaisuuksiin!

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY
KALEVANKATU 13, 3. KERROS
00100 HELSINKI
PUH. (09) 687 7440
FAKSI (09) 687 74440
WWW.ELAKESAATIOYHDISTYS.FI